

Forskningsråden bör öka det ekonomiska stödet

Medicinska och socialvetenskapliga forskningsråden bör öka stödet till epidemiologisk forskning. Det kan ske genom att råden bli finansierade av fler doktorandtjänster inom området.

Det föreslår en arbetsgrupp som på uppdrag av de två forskningsråden analyserat den epidemiologiska forskningens villkor.

Medicinska forskningsrådet, MFR, och Socialvetenskapliga forskningsrådet, SFR, tog 1994 gemensamt initiativ till en konferens om den epidemiologiska forskningens villkor. Vid konferensen påtalades det att området var relativt hemlöst vad gäller finansiering; på MFR har epidemiologiska projekt svårt att hävda sig, och de anslag som trots allt beviljats har setts som ett symboliskt stöd. För SFR är problemet snarare att rådet får in för få ansökningar rörande epidemiologiska forskningsprojekt.

Vid konferensen 1994 beslutade man att tillsätta en arbetsgrupp som skulle se över situationen för svensk epidemiologisk forskning. Gruppen skulle även komma med konkreta förslag till åtgärder för att stärka forskningsområdets ställning. Arbetsgruppen bestod av forskare från såväl MFR som SFR.

Saknar projektpengar

Arbetsgruppen har blivit gått ut med en enkät till 345 medlemmar i Svensk epidemiologisk förening för att belysa aktuell epidemiologisk forskning avseende ämnesindelning samt finansiering. Totalt 222 personer besvarade enkäten helt eller delvis.

Enkäten visade att 45 procent av 187 svarande hade varit tvungna att avstå från planerade projekt på grund av medelbrist. Av 218 forskare som svarade på frågan om pågående projekt uppgav två av tre att de för närvarande driver minst ett epidemiologiskt projekt.

Cirka en tredjedel av projekten handlade om att kartlägga sjukdomsförekomst, tre av fyra att belysa sjukdomsetiologier och ca en av fem att värdera en intervention. 40 projekt stöddes av MFR eller SFR. Övervägande delen av dessa projekt bestod av hjärt-kärl-epidemiologi och psykosocial epidemiologi.

Arbetsgruppen menar att epidemiologin måste få ett mer långsiktigt stöd.

Samtidigt bör den epidemiologiska forskningen uppnå grundforskningskarakteristik, med samma status som grundforskningen har. Arbetsgruppens rapport, Svensk epidemiologisk forskning – struktur, förutsättningar och behov, har nu överlämnats till MFR och SFR.

Föreslår ett åtgärdsprogram

I rapporten föreslår arbetsgruppen ett åtgärdsprogram för att förbättra den epidemiologiska forskningens ställning och finansiering.

- MFR och SFR bör ta ett större ansvar och ge ökat stöd till epidemiologisk forskning. Fördelning av projekt och medel mellan prioriteringskommittéerna bör också ses över, särskilt på MFR.

- Långsiktiga programstöd till goda och utvecklingsbara epidemiologiska forskningsmiljöer. Programstöden kan med fördel vara ett gemensamt åtagande mellan MFR och SFR, anser arbetsgruppen. Långsiktiga programstöd erbjuder flexibilitet på en institution, samt främjar rekrytering och tvärvetenskaplighet.

- Främja klinisk och interventiv epidemiologi. Arbetsgruppen menar att forskare inte bara bör ställa frågor huruvida olika förebyggande program har gett effekter; frågor som hur, varför och till vilken kostnad och vem som nås av insatser bör också belysas.

- Inrätta en nationell planeringsgrupp i epidemiologi på doktorand- och mellannivå. En sådan grupp skulle kunna tjäna som metodologiskt och teoretiskt idéforum.

- Öka utbudet av kvalificerad forskarutbildning i epidemiologi i Sverige. Arbetsgruppen menar att det finns kompetens för och behov av en mer kvalificerad epidemiologutbildning i Sverige, än de korta intensivkurser som idag ges vid universiteten.

- Stöd internationella gästforskarens vistelse vid svenska institutioner. Det saknas idag ofta medel för resor och uppehälle till utländska epidemiologer som vill förlägga gästforskarperioder i Sverige.

- Inrätta ytterligare doktorandtjänster i epidemiologi och underlätta det internationella utbytet för svenska doktorander i epidemiologi. Arbetsgruppen rekommenderar MFR och SFR att inrätta ytterligare ett antal doktorandtjänster i epidemiologi, enligt den modell som SFR erbjuder med särskild driftsbudget till doktorandtjänster.

- Inrätta stipendieplatser vid de na-

tionella registren. Stipendierna skulle kunna finansieras av MFR/SFR eller av andra forskningsråd, beroende på tillämpningsområde.

- Bygg upp ett epidemiologiskt databibliotek. Genom att öka användningen av de unika datamaterial som finns i Sverige skulle förutsättningarna för epidemiologisk forskning förbättras. Nya regler skulle kunna göra datamaterial mer tillgängligt.

- Avsätt särskilda forskningsmedel i en fond för "tung" datainsamling och registerhållning.

- Utvärdera svensk epidemiologisk forskning. En utvärdering har redan börjat förberedas av en särskild arbetsgrupp. I gruppen sitter representanter för flera forskningsfinansierare.

Dessa åtgärdsförslag grundar sig på de synpunkter som framfördes av de 222 forskare i Svensk epidemiologisk förening, som svarade på arbetsgruppens enkät. MFR och SFR ska nu ta ställning till rapporten.

Peter Örn

Trögt för statliga läkaravtalet

Förhandlingarna om ett nytt statligt läkarlöneavtal inleddes i anslutning till att Saco-S slöt ett statligt avtal med arbetsgivaren. Läkarförbundet var inställt på att snabbt nå fram till ett avtal, men förhandlingarna har visat sig gå oväntat trögt.

Saco-S-avtalet innebär att lönerna höjs retroaktivt den 1 juli 1995 med ett generellt tillägg om 1,8 procent, dock lägst 300 kr. Från den 1 januari 1996 finns ett utrymme för lokala förhandlingar om lägst 4 procent. Från den 1 januari 1997 gäller ett utrymme för lokala förhandlingar om lägst 3,3 procent dock lägst 500 kr samt en individgaranti om 300 kr.

Det statliga avtalet brukar utgöra grundstommen för det statliga läkarlöneavtalet. De pågående förhandlingarna har alltså dragit ut på tiden. Det beror främst på svårigheter att komma överens vad gäller läkare anställda vid statliga myndigheter samt frågan om fortsatt satsning för doktoranderna. •